

”Skema - Mærkning af demensegnede plejeboliger”

Registrering af eksisterende plejeboligcentres fysiske rammer i forhold til egnethed for beboere med demens. Spørgsmålene i skemaet beskæftiger sig udelukkende med de fysiske rammer, velvidende at de fysiske forhold ikke gør det alene, men bør understøttes af en målrettet pleje.

Spørgsmålene har til formål at belyse, i hvilket omfang, de behov personer med demens kan have, er tilgodeset i eksisterende plejeboligcentre. Udover spørgsmålet om sikkerhed afspejler spørgsmålene en forståelse for, at personer med demens har behov for forskellige typer af tiltag i det fysiske miljø for at trives og begå sig på bedst mulige vis.

De forskellige tiltag tager udgangspunkt i de 4 hovedgreb, der opstilles i *SBi-anvisning 263 Plejeboliger til personer med demens – detaljer og eksempler*.

De fire hovedgreb fokuserer på nedenstående emner:

- Hjemlighed og atmosfære
- Dags- og kunstlysets betydning
- At finde vej og overskuelige omgivelser
- Kontakt til naturen og sansestimulering

En uddybende beskrivelse af hovedgrebene findes i anvisningens afsnit 3 Hovedgreb.

SBi-anvisningens retningslinjer er baseret på forskningsresultater og erfaring fra praksis, og de er blevet til ud fra ønsket om gennem de fysiske rammer at medvirke til mindsket magtanvendelse og medicinering af personer med demens.

Spørgsmålene fokuserer på de overordnede behov, personer med demens kan have, uden at være specifikke i forhold til de enkelte demensdiagnoser.

Spørgsmålene i skemaets tre dele: Plejeboligcentrets overordnede struktur, Boliggruppen og Den private bolig relaterer sig alle til de fire nævnte hovedgreb.

Pkt.	1. Plejeboligcentrets overordnede struktur
A1	<p>Kan beboerne færdes frit og sikkert på plejecentret?</p> <p>For beboerne kan det være vigtigt at kunne færdes frit og opholde sig både indendørs og udenfor uden risiko for at fare vild eller ikke at kunne finde tilbage. Sikkerheden omkring beboere på et plejeboligcenter er derfor vigtig. Den kan skabes ved tæt beplantning, hæk eller hegn om udearealer, udeareal i lukkede gårdrum og / eller teknologiske pejle- eller overvågningssystemer ved udgange og matrikelgrænser.</p> <p>Læs mere om ind- og udgange og velfærdsteknologi i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i> i del 4.5.5 Sikring af ind- og udgange under afsnit 4.5 adgangsarealer i bygningen og i afsnit 1.2 velfærdsteknologi</p>
A2	<p>Er plejeboligcentret opdelt i grupper med 4-12 private boliger i hver boliggruppe?</p> <p>Ved boliggruppe forstås et antal private boliger, der har fælles køkken, spise- og opholdsrum, og som er afskærmet fra andre boliggrupper.</p> <p>For mange beboere kan det være svært at overskue boliggrupper med flere boliger og dermed flere beboere. En mindre boliggruppe kan også lettere indrettes med inventar og udstyr, kendt fra almindeligt boligbyggeri og dermed opleves mere hjemlig af beboerne. Der kan være flere boliggrupper i fx en afdeling, i et afsnit, på en etage eller i et hus.</p> <p>Læs mere om størrelse af boliggrupper i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, afsnit 4.2 boliggruppen</p>
A3	<p>Er plejeboligcentrets fælles gangarealer, herunder eventuelle trapper og elevatorer, placeret tæt ved boliggrupper og fællesrum i servicearealer?</p> <p>Placering af de sammenbindende adgangsarealer har betydning for beboernes mulighed for at kunne overskue området og dermed at kunne færdes selvstændigt, frit og trygt.</p> <p>For at gøre det lettere for beboerne at orientere sig og færdes i de fælles gangarealer, kan disse markeres med forskellig farvesætning på gulv og vægge, let forståelige kendemærker, belysning, udsigt til udeareal og naturkendemærker etc.</p> <p>Hvis det fælles beboelses- og gangareal og serviceareal er opdelt, således at transport af varer, mad mm sker med mindst mulig påvirkning af beboernes dagligdag, vil det understøtte en rolig og overskuelig hverdag.</p> <p>Elevatorer, som anvendes til både person- og varetransport, kan forvirre beboerne og nedsætte deres muligheder for at færdes trygt og frit på egen hånd.</p> <p>Læs mere om udformning af fælles gangarealer i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, afsnit 4.5 Adgangsarealer i bygningen</p>
A4	<p>Har plejeboligcentret fællesrum til sociale, fysiske og kognitivt stimulerende aktiviteter for beboerne?</p> <p>Aktiviteter af forskellig art fx motion, dans, sang m.m. kan være med til at skabe trivsel og livskvalitet for beboerne. Fællesrum kan fx være café, motionsrum, rum til sang, musik og dans, hobbyrum, sanserum med teknologisk sansestimulering, wellness-rum og/eller havestue.</p> <p>Større fællesrum bør kunne opdeles, så der kan etableres mindre, overskuelige rum, tilpasset aktivitet og antal deltagere. Opdeling kan ske med flytbare vægge, reoler, plantevægge m.m. under hensyntagen til aktiviteternes karakter.</p> <p>Læs mere om fællesrum i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, afsnit 4.3 Boliggruppe-naboskab og afsnit 4.6 Servicearealer i bygningen</p>
A5	<p>Har plejeboligcentret et fælles udeareal?</p> <p>En fælles have, gårdrum eller tagterrasse kan give beboerne mulighed for at komme ud i dagslys, hvilket understøtter beboernes sundhed og trivsel.</p> <p>Et udeareal kan også give mulighed for fysisk og social aktivitet og danne ramme om meningsfulde aktiviteter for beboerne, pårørende og personale ved fx udendørs motion, havearbejde, samvær, dyrepasning m.m.</p> <p>Læs mere om fælles udeareal i <i>SBi-anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, afsnit 4.4 Fælles Udearealer</p>
Pkt.	2. Boliggrupperne
B1	<p>Er boliggruppernes indgangsdør let at finde?</p> <p>Hvis indgangsdøre til de enkelte boliggrupper fx fra et fælles gangareal eller i en opgang er markeret med individuelle markeringer og/eller farver og derved adskiller sig fra hinanden, kan det gøre det lettere for beboerne at færdes på egen hånd.</p> <p>Læs mere om indgangsdøre i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, del 4.2.1 Indgang i afsnit 4.2 Boliggruppen</p>
B2	<p>Er boliggruppernes gangareal overskueligt?</p> <p>Boliggruppens gangarealer kan være overskuelige og tydelige ved fx forskellig farvesætning på gulve og vægge, dagslys og belysning samt genkendelige objekter og variation i inventar. Dermed kan det være lettere for beboerne på egen hånd at finde vej mellem egen privat bolig og boliggruppens fællesrum som køkken/alrum og opholdsrum.</p> <p>Læs mere om gangarealer i <i>SBi anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, del 4.2.2 Gang i afsnit 4.2 Boliggruppen</p>
B3	<p>Har boliggrupperne fællesrum til beboernes daglige aktiviteter?</p>

	<p>De daglige aktiviteter og det sociale samvær omkring fx måltider i boliggruppens fællesrum som køkken, spise- og opholdsstue har betydning for beboernes trivsel og oplevelse af hjemlighed.</p> <p>Det kan være hensigtsmæssigt let at kunne ændre på indretningen af spise- og opholdsstue, så der kan etableres små, mere overskuelige områder i et stort rum ved ændrede behov blandt boliggruppens beboere. Opdelingen kan være ved hjælp af skærmvægge, reoler, plantevægge og lignende.</p> <p>Læs mere om boliggruppens fællesrum i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, del 4.2.4 Køkken og spisestue og del 4.2.5 Opholdsstue i afsnit 4.2 Boliggruppen</p>
B4	<p>Har boliggruppernes fællesrum gode dagslysforhold samtidig med, at der er udsigt til oplevelsesrige, varierende omgivelser?</p> <p>Store og tydeligt markerede vinduer kan oplyse rummene med dagslys og give gode dagslysforhold, som kan medvirke til at indikere tid på dagen og året. Uønsket lys udefra som fx stærkt sollys kan dog genere og forvirre beboerne. Der bør derfor kunne afskærmes med fx solafskærmning og lette gardiner.</p> <p>Udsigt til omgivelser, både af bymæssigt og naturmæssig karakter, som varierer gennem året, kan på en levende og nærværende måde være med til at afspejle og dermed fastholde tid og sted hos beboerne.</p> <p>Læs mere om boliggruppens fællesrum i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, del 4.2.4 Køkken og spisestue og del 4.2.5 Opholdsstue i afsnit 4.2 Boliggruppen</p>
B5	<p>Har boliggrupperne udeareal tilknyttet?</p> <p>Af hensyn til sundhed (lys) og trivsel (sansestimuli) er det en fordel, at beboerne let kan komme ud på egen hånd fra boliggruppens fællesareal. Udeareal kan være fx en afskærmet altan, terrasse eller have.</p> <p>Hvis udearealet er synlig indefra og der er direkte udgang fra boliggruppens spise- og opholdsstue, vil det være lettere for beboerne at anvende det, samtidig med at personalet kan følge, hvad der sker udenfor.</p> <p>Læs mere om boliggruppens udeareal i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, del 4.2.4 Køkken og spisestue i afsnit 4.2 Boliggruppen</p>
Pkt.	3. De private boliger
C1	<p>Er de private boligens indgangsdøre let at finde?</p> <p>Den private boligs indgangsdør kan markeres og træde tydeligere frem fx ved at være placeret i en lille niche, med farver, belysning eller ved placering af personlige effekter, hvorved den adskiller sig fra andre døre i fx gangen eller det tilstødende rum. Dermed kan indgangsdøren være lettere for beboeren at genkende og finde frem til.</p> <p>Læs mere om indgangsdøren til den private bolig i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i>, i del 4.1.1 Indgangsdør i afsnit 4.1 Den private bolig</p>
C2	<p>Er de private boliger overskuelig?</p> <p>En bolig, uanset størrelse, der afspejler en typisk boligplan med entre-område, badeværelse, evt. kogeniche, opholds- og soveområde samt tydeligt markerede døre kan være lettere at overskue og forstå for beboeren.</p> <p>En eventuel opdeling af boligen bør være fleksibel og let kunne fjernes af hensyn til overskueligheden.</p> <p>Læs mere om indretning af den private bolig i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i> i afsnit 4.1 Den private bolig</p>
C3	<p>Kan de private boliger indrettes på flere måder, så beboeren selv kan præge den?</p> <p>Boliger, der kan møbleres på flere måde, hvor lamper let kan opsættes og understrege indretningen og med plads på gulv og vægge til personlige effekter, vil lettere kunne udtrykke beboerens personlighed og forståelse af hjemlighed.</p> <p>Belysning kan være med til at understøtte de forskellige aktiviteter i boligen og skabe stemning og atmosfære. Etablering af natbelysning kan medvirke til, at beboeren undgår forvirring omkring tid på døgnet. Ligesom særligt rengøringslys og belysning til akutsituationer kan være hensigtsmæssigt.</p> <p>Læs mere om indretning og belysning i den private bolig i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i> i afsnit 4.1 Den private bolig</p>
C4	<p>Har de private boliger gode dagslysforhold?</p> <p>Store vinduer kan oplyse rummene med dagslys og give gode dagslysforhold, som samtidig kan afspejle tid på dagen og året. Vinduer med høj overkant giver dagslyset mulighed for at komme langt ind i rummet.</p> <p>Dog kan uønsket lys udefra som fx stærkt sollys og lyse nætter forstyrre beboeren. Vinduer i den private bolig bør derfor kunne afskærmes med fx solafskærmning og lystætte gardiner.</p> <p>Læs mere om udformning af vinduer i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i> i del 4.1.2 sove- og opholdsrum i afsnit 4.1 Den private bolig</p>
C5	<p>Har de private boliger udsigt til oplevelsesrige, varierende omgivelser?</p> <p>Tydeligt markerede vinduer med lav brystning giver beboeren mulighed for at se ud, både liggende og siddende.</p> <p>Omgivelser, både af bymæssigt og naturmæssig karakter, som varierer gennem året, kan på en levende og nærværende måde være med til at afspejle og dermed fastholde tid og sted hos beboeren.</p> <p>Læs mere om udformning af vinduer i <i>SBI anvisning 263 Plejeboliger for personer med demens – detaljer og eksempler</i> i del 4.1.2 sove- og opholdsrum i afsnit 4.1 Den private bolig</p>

